

PATVIRTINTA
Elektrėnų mokyklos–darželio „Žiogelis“
direktoriaus 2017 m. birželio 30 d.
įsakymu Nr. 1 V-25

ELEKTRĖNŲ MOKYKLOS–DARŽELIO „ŽIOGELIS“ PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektrėnų mokyklos-darželio „Žiogelis“ (toliau – Mokyklos) Patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti įstaigos bendruomenei sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje vaikai jaučiasi gerbiami ir saugūs. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocine vaikų, darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių prevencijos priemones ir būdus, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Intervencija tai švietimo pagalbos priemonių visuma, koordinuoti veiksmai vadovo, pavaduotojų, švietimo pagalbos specialistų, pedagogų ir kitų mokyklos darbuotojų, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – saugios aplinkos kūrimas, apimantis glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: darželio-mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus įstaigos mikroklimato kūrimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimą.

5. Mokyklos veikla ir valdymas:

5.1. atsakomybė: mokyklos vadovas atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi mokyklos vaiko gerovės komisija;

5.2. vertybės: mokykla puoselėja 10-ies pozityvių vertybių sistemą: mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, kūrybiškumą, bendradarbiavimą, nuoširdumas, toleranciją, dėkingumą, kurią atitinka visų įstaigos darbuotojų elgesys ir veikla;

5.3. pareigybių aprašai: darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymo (si) aplinkos puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias.

6. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

6.1. nuoseklus vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, bendravimo ir kitų socialinių įgūdžių ugdymas vykdomas: integruojant saviraišką skatinančias veiklas į ugdymo turinį, įgyvendinant prevencines programas;

6.2. pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas (ne rečiau kaip kartą per ketverius metus) vaikų socialinių emocinių kompetencijų ugdymo srityje, tap pat tobulinti asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

7. Pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas:

7.1. mokyklos bendruomenės narių santykiai: kuriama ugdymo (si) aplinka palanki asmenybės ūgčiai, kuriama pozityvūs, tarpusavio pagarpa ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai;

7.2. pozityvaus mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas, susideda iš sekančių etapų:

7.2.1. esamos situacijos įvertinimas: mokyklos vaiko gerovės komisija apklauso, stebėjimo, pokalbių būdu renka informaciją apie ugdymo (si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

7.2.2. pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimu rūpinasi mokyklos direktorius ir Vaiko gerovės komisija, įtraukdami į šį procesą visus bendruomenės narius. Sprendimų ieškoma diskutuojant ir tariantis;

7.2.3. numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės mikroklimatui gerinti, siekiant spręsti problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių riziką;

7.2.4. darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja mokyklos-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui;

7.2.5. vertinamas priemonių veiksmingumas, analizuojami pasiekti rezultatai, numatomos galimybės tobulinti priemones.

8. Tėvų įtraukimas:

8.1. tėvų aktyvumo skatinimas: kuriant saugią ugdymo (si) aplinką, įtraukiant juos į priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą vietos bendruomenėje;

8.2. tėvų konsultavimas, informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos mokykloje kūrimo klausimais.

9. Su mokyklos nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi įstaigos bendruomenės nariai.

10. Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su ugdytinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ir organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

11. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

12. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi įstaigos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, pedagogai, pagalbos mokytojui specialistai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

13. Mokyklos vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

14. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdytoji grupė). Mokyklos vadovas vykdymo grupės nariais paskiria tris Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

14.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės bendruomenės narių apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

14.2. surenka apibendrintus duomenis iš pedagogų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

14.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

14.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

14.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

14.6. teikia siūlymus įstaigos vadovui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

14.7. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

15. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

16. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas įstaigos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

16.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

16.2. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

16.3. informuoja direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

16.4. tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdymo grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1).

17. Pavaduotojas ugdymui gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

17.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

17.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

17.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

17.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1) ją perduoda Vykdymo grupės pirmininkui.

18. Užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdymo grupės pirmininkas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale.

18.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

18.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdymo grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

19. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

19.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

19.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

19.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

20. Mokyklos bendruomenės nario, įtariusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

20.1. informuoti mokyklos direktorių arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui.

21. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

22. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

24. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją mokykloje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

**ELEKTRŪNŲ MOKYKLOS-DARŽELIO „ŽIOGELIS“
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMŠ ĮVYKUS PLANAS
PASTEBĖJUS AR ĮTARUS PATYČIAS**

- ❖ Bet kuris mokyklos darbuotojas nedelsiant reaguoja ir stabdo patyčias.
- ❖ Apie įvykį praneša grupės/klasės pedagogui, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupei.
 - ❖ Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupė skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su ugdytiniais, jų tėvais, stebi situaciją.
 - ❖ Pastebėjus, kad patyčios kartojasi, užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2) ir perduoda vykdymo darbo grupės pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui.
 - ❖ Užpildytą formą priėmęs asmuo, ją registruoja Patyčių registracijos žurnale ir imasi spręsti patyčių situaciją, bendrauja su patyčių dalyviais, jų tėvais.
 - ❖ Esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupės sušaukimą, kuri informuoja mokyklos direktorių, numato veiksmų planą ir imasi spręsti patyčių situaciją.

**ELEKTRŪNŲ MOKYKLOS-DARŽELIO „ŽIOGELIS“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA**

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir patyčios:	
Kokia smurto ir patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<ol style="list-style-type: none">1. Fizinės: užgauliojimas veiksmais (stumdomas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, plaukų pešiojimas, žnybimas, daiktų atiminėjimas ir pan.);2. Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, veido mimika, ignoravimas, siekiant parodyti, kad yra nepageidaujamas ar atstumiamas;3. Elektroninės: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių ar elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbiuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas ir pan.);4. Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, vaiko, patyrusio smurtą ir patyčias vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Asmenų, vaiko/ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius:	
Asmenų, vaiko/ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Asmeniu, vaiku patyrusiu patyčias:	
Asmeniu, vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjais):	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	
